

Nro. 6.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Juliusnak 21-dik napján 1795.
esztendőben.*

Német Birodalom.

Regensburgi correspondensünk illyetén fogla-
latú levelét botsátotta hozzánk *Jul. 3-dik*
napján; "Ma, *úgymond*, vólt az a' nevezetes nap,
mellyre az egész Német Ország nyughatatlankod-
tató kívánsággal várakozott. Mind a' Választó,
mind a' több fejedelmeknek követyeik előbb ösz-
ve gyülekeztek a' gyűllés palotájába mint a' szo-
kásban lévő és meg határozott idő kívánta vól-
na. Mind a' két Státus egyenlőképen sürgette,
hogy a' békesség eszközlése, és eszközlésének
módja eránt való végzése a' gyűllésnek határoz-
tassék meg. Ezen kívánságnak *Re-és Correlatió-
ja*, az az, egymással való egyben vetése után
a' harmadik Státus is, tudnillik a' Birodalombéli

szabad városoknak képviselői is azt sürgették, hogy az ő kívánságok, és kívánságoknak okai is vizsgáltnának meg, és terjesztetnének a' Birodalom fejének a' Felsőleges Császárnak szemei eleibe. Mind ezeknek meg vizsgálása után a' Fejedelmi követeknek magok meg határozása és végzése tétetett a' három Státusok végzésének fundamentomává, mellynek rövid foglalattya abban határozódik meg, hogy Ő Felsőge a' Császár kéretessék meg, hogy minél előbb kinállya meg a' Fr. nemzetet a' békességgel, mellynek mind elkezdése, mind folytatása egyedül Ő Felsőgére bizattassék; hogy a' békességet munkálódó gyűlésnek helye is Ő Császári Felsőge szabad tettzésére hagyattassék, akár *Frankfurtumban*, akár más városban legyen az; végtére hogy a' Prussiai királyi Felsőge is meg kéretessék az iránt, hogy a' békességnek elközlésére ígért kegyességét és a' hazához való hiveséges szolgálattyat meg bizonyítani ne terheltessen. A' több punctumok ennekutánna fognak meg határoztatni.

Ezekből 's több ezekhez hasonló környülállásokból nyilván ki tettik, hogy tellyességgel leg kissebb kedvek sints a' Német Birodalombéli Státusoknak a' Frantziák ellen való hadakozásnak további folytatására; sőt egészen meg határozták magokat a' békességnek keresésére, és minden úton módon való elközlésére. Azonközben lássuk azokat a'

Hadi Környülállásokat és Készületeket,

mellyek rész szerént a' *Rénus* környékén, rész szerént pedig az Olasz Országi egyesült Cs. Kir. és Szárdiniai seregekből álló armádiáknál tapasztaltnak. Minekutánna a' békességről való gondolkozásra adatott három hólnapok el töltenek volna, a' Párisi Conventnek parantsolattya szerént azon iparkodnak a' *Rénus* bal partyán táborozó Frantzia armádiák, hogy nem egy, hanem több

helyeken által jöhessenek annak jobb partyára, és vagy több Német Országi tartományokat is el borithassanak, vagy pedig, mellyet magok is régen óhajtanak, siettessék a' hadakozásnak végződését. Hanem ne gondollyák korant is, hogy a' szövetséges Fejedelmeknek hadi seregei bé húnnyt szemekkel, 's ölzve kaptolt kezekkel nézzék az ő által jövedeleket. A' *Rénuson* innen táborozó Császári Királyi és Német Birodalombéli egygyesült ármádiák 202788 főből állanak 's úgy vagynak el olztatva, hogy a' *Brisgóviai Freyburgtól* fogva a' *Rénus* vize mentében mindenütt fegyveres nép hol több hol kevesebb vigyáz az ellenségnek mozdulásaira. *Báseltől* fogva *Embdingenig* hat tábor fekszik, és *Freyburg* alatt 80 ezer ember vont kordont, ide nem számlálván azokat a' 75 ezer emberből álló seregeket, melyek a' föld népéből választattak ki, és öltöztettek fegyverbe. *Svéviában* is 60000 ember mondatik vigyázni. *Conde* hertzeg 10 regementel szaporított, és minden szükséges munitióval fel ruházott corpora is talpon áll, és tsak a' jó alkalmazosságra vigyáz, mihelyt ezt fel talállya azonnal bé rohan Fr. Országba, nevezetesen az úgy nevezett *Franche-Comtebe*, holott igen sokan lévén a' királyt kívánó lakosok mindgyárt az 1791-dik esztendei constitutiót veszik elő, 's a' szerezént királyokká választyák 's kiáltyák a' *Condé* corporához jövő Provinciai Grófot. *Conde* hertzegnek igyekezetét egy felől a' *Wendeisták*, más felől pedig a' Cs. Kir. ármádiák fogják segíteni, melly feltételek véres ütközeteket fognak ma hólnap szülni mind a' *Rénus* környékén, mind Fr. Országnak kebelében. A' *Delfinusnak* halála még azoknak az Európai udvaroknak gondolkozása módját is meg változtatta, a' mellyek ennekelötte két három hólnappal hajlandóbbak vóltak a' békeségre, mint sem az hadakozásra.

A' *Moguntzia* körül fekvő Fr. seregeknél, a' mint egy onnan jött levél erősíti, olly felettébb

való a' desertio, hogy minden nap 10, 20, sőt 30 is által szökik hozzánk, kiváltképen a' drago-nyosok, és a' lovas vadászok közül. *Juliusnak* 10-dikén egy Fr. Generális rendbe állítván a' kormányása alatt lévő seregeket, hathatós órátziót mondott előttök olly véggel, hogy az által megtartóztatná őket a' szökéstől: még is ugyan a' nap 9 vagy 10 lovas katonája szökött hozzánk által lovastúl és fegyverestül.

Az Olasz Országi egyesült ármádiánál esett történetekről e' következő dolgokat írja *Juliusnak* 3-dikán *Savónai* fő kvártélyából *Devins* hadi Tármeister: *Jun.* 22-dikén a' *Károlyvári* véghe-lyi katonákból tsinált avantgárda meg támadván a' *la di Bona* mellett vigyázott Frantzia örállókat, egyszeriben hátra nyomta őket; a' *Monte Fredo* mellett furazsirozni ki ment ellenség közül pedig egy káplárt 's öt köz embert fogott el, és egélt *Malleráig* üzte a' többit. Gróf *Wallis* hadi Tár-
mester *Jul.* 23-dikán a' *Savónai* külső várasig nyo-
múlt előre. *Pittoni* Generál Major *Alvintzy* re-
gementének egy batallionjával rajta ütött az ott
vólt 500 Frantziákra, a' kik noha eleinten kemé-
nyen tartották magokat, de tsak ugyan kéntele-
nek vóltak a' Magyar vitézek tüzének engedni, és
a' *Savónai* erősségnek ágyúi alá vonni magokat.
Jun. 24 dikén meg tévén a' commandirozó Gene-
rális a' szükséges rendeléseket, *Rukavina*, *Pittoni*,
és *Liptay* Generálisok ki indultak a' ki választatott
batallionokkal, és *Mészáros* Uláhnus regimentjé-
nek egy eskadronnyával a' *Savónai* vár felé, és
noha keményen tüzeltek légyenis reájok a' Fran-
tziák, még is mindazonáltal ki üzték őket sán-
tzaikból, melly alkalmatossággal a' mieink kö-
zül 50 ember esett el, 213 sebesítetett meg, 's
37 esett fogságba. A' sebesek közül valók *Ru-
kavina* Generál, *Rozsenau* Obristlajtinánt, és *Brei-
ser* hadnagy az *Alvintzy* regimentéből; *Apfel-
tern* Obristlajtinánt, és *Gr. Herberstein* fő had-
nagy a' *Nádasdiéből*; *Okrain* zászlótartó a' *Reis-*

kiéből, és *Wankhina* zászlótartó a' Károlyvári véghelyi katonák közül.

Juliusnak 24-dikén ütöttek a' Császári seregek a' Frantziáknak *Vádó* mellett bé sántzolt tábor helyére, a' melly alkalmatossággal mind a' két résznek tüze igen heves vólt, és egész éjjelig tartott. *Laharpe* Fr. commandirozó Generál 300 emberre tette az Austriai részről el esteknek számát, 5 százra a' meg sebesítetteket, de helytelenül, és magoknak való kedvezéssel.

Juliusnak 25-dikén ismét meg újítatott a' tsata, még pedig nem egy, hanem több helyeken is. A' fő meg támadás *Finale* felé vólt, holott a' *Sz. Giacomoi, Madonnai, Névei* és *Melognai* örálló helyekre 3000 Austriai vitézek ütöttek, és kevés veszteséggel el is foglalták, nemcsak ezeket, hanem ezeken kívül 4 tábor helyet is, mellyekben igen sok riskását, bort, égetbort, és 45 ezer töltés puskaport nyertének, mellyekből mindazáltal 30 ezer töltés vigyázatlanságból meggyúlladván füstbe ment. Ezen tsatákban 43 embert veltettek el a' mieink, 138 esett sebbe, és 4 fogatott 's tévelyedett el. A' meg hóltak közt vóltak *Prokell* kapitány, és *Nell* fő hadnagy a' Thurn regementjéből; a' sebesek közt *Bemler* fő hadnagy, és *Casseti* 's *Paviánovich* zászlótartók ugyan azon seregből.

Ezen egymásután következett tsatazásokban, nevezetesen a' *Juliusnak* 24-ikén történtben igen vitézi módon viselték magokat, *Devins* hadi Tár-mester jelentése szerént, *Pittoni* Generál Majór, *Cerini* Obristlajtinánt az Ingenieur corpustól, *Auracher* fő Strázsamester a' Generál Stabtól, *Rosenau* Obristlajtinánt az Alvintzi regementiéből; *Müller* kapitány a' Reiskiéből; *Prokovsky* Ulánus kapitány; *Brea* Ulánus fő strázsamester; *Gróf Wallis* hadi Tár-mester, *Richter* kapitány a' Generál Stabtól; *Brousch* hadnagy az Alvin-tzy regementjéből; *Rukavina* Generál Majór, a'

ki a' Nádasdy regementjéből való avántgárdével mingyárt a' három első sántzokat elvette; *Apfelter* Obristlajtinánt, és *Pertutzi* fő strázsamester a' Nádasdi regementjéből; *Rotta* fő hadnagy a' Preyszéből; *Schimbsön* Oberster a' Generál Stábtól; *Liptay* Generál Majór, a' ki noha változó egészséggel vólt, még is mindazáltal egész buzgósággal segítette a' *Reysky* regementjének 3 batalionnyait a' *Madona del Monte* tanyának el foglalásában, 's ennek fia a' *Reysky* regementjéből való hadnagy a' ki is adjutánsi hivatalt visel édes atyja mellett. Továbbá *Genedegg* Obristlajtinánt ugyan azon regementből; *Hofmann* hadnagy *Strasóldoétól*, és hogy egyebeket el halgassak, *Porubsky* all hadnagy a' *Reysky* regementjéből, a' ki is adjutánsi hivatalt viselvén ezen egynéhány napokig tartott csatákban ditséretessen végbe vitte a' reá bizatott dolgokat.

Egy *Génuai* levél szerént 40 ezer ember áll a' *Génuai* földön az *Austriai* seregek közül; a' *Frantziák* az *Aostai* völgy felé tartanak 's igyekeznek *Aosta* városát el foglalni; *Jul.* 27-dikén fegyver szünés vólt a' csatákban el esett embereknek eltemetetések miatt; 28-ra követett éjjel oda hagyták *Vádót* a' *Frantziák*, minekutánna minden körül belől fekvő tetöket el foglaltak vólna az *Austriakusok*; az ellenségnek el menetele után a' *Vádói* erősségek is bé töltették katonasággal; a' *Voltri* lisztmagazinumot üresen találták, hanem *Vádó* mellett 22 ágyúkat, és 3 haubitzát, melyeknek sütő lyukaik bé vóltak szegezstetve, nyertenek a' gyözedelmesek. — Az onnan ki üzetett *Frantziák* *Onegliába* marsiroztak, le telepedtek az ott lévő tetökön, 's úgy öszve kaptsták magokat a' hegyeken tanyázó *Frantziákkal*, hogy nem egy könnyen lehet hozzájuk térni.

Batáviai Respublika.

Hágából 4 dik *Jul.* A' *Frantzia* flottával öszve kaptsttatandó 12 linea hajóknak, és 8 fregát-

lákknak tisztyei ki vagynak már neveztetve, és az Angliai hajós seregnak példája szerént, a' vitorlákknak hármas, úgymint kék, fejér és veres színekhez képest három rendre fel osztatva; de a' matrosoknak, avagy hajós katonáknak száma még sints egéizlen ki, sokan tellyességgel nem akarnak a' respublika szolgálattára állani. — Az Anglus hajók annyira bé zárták tengeri partyáinkat, hogy nagy nehézség nélkül öszve nem lehet kapcsolni a' *Texelben* (*Hollandiának, Amsterdántól 10 mélföldnire fekvő erős kikötő helyében*) a' *Maas* vizén, és a' *Zelandiában* lévő hajókat.

A' *Hágában* múlató Fr. nemzeti képviselő *Richard* panaszt tett a' köz Rendek előtt a' *Hollandiai városokban* lévő klúbok ellen, és azt kívánta, hogy mingyárt szórattassanak széllyel, más-képen el kell vezni a' *Batáviai* respublikának. — Az *Utrechti* népbeli társaság ellen is felette panaszolkodott, és mind azoknak el törültetését, mind előülőjöknek fogságba való vettetését sürgette. — A' kik a' *Hollandus* szökő katonáknak útát 's alkalmatosságot mutatnak az el szökésre, egy gyalog katonáért 150, egy lovasért pedig 250 forint birságra fognak büntettetni. A' ki egy gyalog desertort el fog 's kézbe ad egy arany, a' ki pedig egy lovas desertort el fog 's kézbe ad, két arany jutalmat vezzen. — A' búzának, és gabonának ki vitelét közönségesen meg tiltották a' köz Rendek, és a' ki ezen parantsolatot által hágja, egy mérő tiszta buzáért 50, egy mérő gabonáért pedig 30 forint birságot fog fizetni.

A' *Gróningai lakosok* erőssen sürgetik, hogy a' *Frislandiában* lévő principista tisztviselők a' respublikának okozott kárt le fizetni kényszerítsenek. — A' Generalitási tartományok, tudnillik *Brabantziának* és *Flandriának* Batavusokhoz tartozó részei hasonló szabadsággal, és jussokkal fognak élni a' hét frigyos tartományokkal.

A' Frantzia fogságból viszlza botsáttatott *Hollandus* tisztek kötelesek magokat *Juliusnak* 15-di-

kig a' fő kormány széknél jelenteni az iránt, akar-
nak e' továbbra is szolgálni avagy nem? A' ki ma-
gát addig nem jelenti el veszi hivatallyát. — A'
Hollandiai respublikának képviselői nagyon sür-
getik, hogy 25 ezer főből álló Fr. sereg vétessék
a' Batáviai respublikának szolgálattya. — Az
Orosz kikötő helyekben lévő Hollandiai kereske-
dő hajók le arestáltattak, a' melly történet nem
kevés nyughatatlanságot okozott a' Batavus ke-
reskedőknek.

Frantzia Ország.

A' *Párisi* Közjóra ügyelő Commissio sok pa-
triotá seregeket küldött a' *Wendeisták* és *Chouá-
nok* ellen, kiknek számok nagyon szaporodik. —
A' *Luxemburgot* ostromlott ármádiának egy részét
is oda marsirozni parantsolta. A' *Chouánok* miatt
nagy szorgalmatosságba estek a' Nemzeti képvil-
selők, félyén attól, hogyha valami módon öfzve
tsatolhatták magokat az Emigránsokkal, és Brit-
tusokkal, halálos sebet ejthetnek a' Fr. republi-
kának testén. Azonközben újjobban meg veret-
tek *Grand-Champ* alatt a' *Chouánok*, úgy annyira
hogy egész táborok, munitiójok, és magazinu-
mok, a' győzedelmesekek kezekbe estek. Min-
den titkos levelezéseket, ezüst edényeiket, és ha-
di kaszsjákat el nyerték a' patrioták. *Vannes-
ben* Kis-Britanniának várasában, és több helysé-
gekben sok *Chouánokkal* egyet értett lakosok fo-
gattak el. Úgy hallatik, hogy ismét alkuba eresz-
kedtek a' patrióta vezérek *Charette* Rojalista ve-
zérrel.

Az Olasz Országi Frantzia ármádiánál lévő
nemzeti képviselő *Cadroy* parantsolatot küldött
Avignonba, *Viennesbe*, és több körül belől lévő
tartományokba, hogy mivel az Olasz Országi Aus-
triai seregek nagyon meg szaporodtak, minden
halasztás nélkül mennyenek hozzá az ott fekvő
Frantzia truppok. Mihelyt *Brestianak* értésére
esett, hogy egynéhány *Burdegalisi* kíséző hajókat

el rablott *Cornwallis* Anglus Admirális, mingyárt meg parantsolta *Vilaret* polgárnak, hogy menyen ki a' *Bresti* flottával az Anglusok eleibe. — Ki is ment; de, a' miut már tudunkra vagyon, szerentsetlen vólt a' Britanniai flottával való tengeri viadalban. *Lyonban* ugyan már most tsendesség vagyon; még is mindazáltal rélz szerént a' tsendességnek további fent tartására, rélz szerént a' *Wendei* pártosok és *Lyonbéliek* egyyet értékeknek meg akadályoztatására, cordon vonatott a' váras körül.

A' *Condé* hertzegnek *Delfinus* haláláról, és a' *Provintziai* Grófnak néhai *XVI Lajos* idösb testvér öttsének Fr. királyságra lett emeltetéséről ki hirdetett proclamációja Párisba is el jutott, hanem senki sem meri azt közönségesen árúlni. A' királyi hertzeg aszszonyka még most is a' *Tempeli* fog házban vagyon, hanem sokkal jobban tartatik mint ennekelötte, és a' mint hallatik, a' *Petit-Bourgi* kastélyba, Páristól 5 órányira fog küldetni. Ez a' kastély ennekelötte a' *Bourbonni* hertzeg aszszonyé vólt.

Az Emigránsoknak fekvő jószágaikra rendeltetett 50 milliöni lottéria már egész számba vagyon, melly által nagyon meg kissebbitetett a' folyamatban lévő assignátáknak száma. *Juniusnak* 27-dikén 20 milliö assignáta égettetett meg, melly a' már ennekelötte meg égettekekkel együtt 2787 millióra megyen. A' tábori Commissió által halálra ítéltetett *Tuloni* pártosoknak száma 400 före tétetik. *Marsiliában* még most is sok *Jakobinusok* küldetnek a' más világra. Egy *Samathán* nevü 18 esztendös ifjú ember, kinek szüleit, és rokonait ennekelötte meg ölették a' *Jakobinusok*, azoknak vezérjek, a' kik a' *Terroristáknak* ki irtásokra öszve esküttek.

A' *Juliusnak* első napján tartatott gyűllésben azt a' projectumot tette egy valaki a' *Conventnek*, hogy a' szánkivetésbe küldetett papoknak, avagy

ezek örököseinek adatassanak vizsza jószágaik. Ez a' fel tétel a' Közjóra ügyelő Commissionnak meg vizsgálására bízott.

Egy *Párisi* magános levél ekként adja elő az ottan uralkodó nagy szükséget: Az eleségnek, *ügymond*, az árra napról napra mind jobban jobban nevedik. Tegnap előtt, tudnillik *Jul. 2-ik* napján a' vajnak fontya 15, tegnap pedig 18 livrán ment; még is mindazáltal már délután üresek a' piatzok. A' közönséges sétáló helyeken, holott minden részről fényesség és gazdagság ötlük az ember szemei eleibe, nem lehet észre venni a' közönséges nyomorúságot, a' játék néző helyek is minden nap dugva vagynak. — A' kaffé házakban, holott három livrával kell egy portió kaffét fizetni, annyi az ember, hogy allig lehet egymástól meg *mozdúlni*. Hasonló nagy gyülekezések vagynak a' vendéglő házakban, holott 50 livrával sem lehet egy személynek jól lakni.

Jun. 3-ikán lön a' Közjóra ügyelő Commissionban a' változás, mellyben *Roux, Gillet, Sieyes, és Reubel* ki léptek, 's *Boissy d' Anglas, Louvet, Jeán de Bryen, és Lesage* mentek helyekbe. — Az Olasz Országi ármadiánál nagyon lábra kapott a' desertio, úgy annyira, hogy napjában 20 25 ember is el szökik, nemtsak a' gyalog, hanem a' lovas seregek közül is; ahozképest azt végzette a' Convent, hogy a' desertorokról márennekelötte hozatott törvény tellyesítessék bé azok ellen, a' kik titkon honnyaikba szökdösnek.

Pichegrü fő vezérhez egy kurirt küldött a' köz Jóra ügyelő Commission *Jul. 2-dik* napján bizonyos rendelkezésekkel, mellyek kétség kívül oda tzelőznak, miként kellyen nékie magát viselni, minekutánna a' békesség eszközlésére rendeltetett három hólnapok eltöltek volna. Azomban fel kapták már a' Párisi dámák az *à la nouvelle Constitutió* forma fejkötöt, melly annak példája, hogy ez az új Constitutió is tsak addig fog Frantzia Or-

szágban tartani, mint az új módi a' népes várasakban az aszfzonyok közt. — Párisban hólnaponként 34 milliót érő barom emélesztetik meg, nem tsuda, mivel a' kenyérnek szúke miatt több húst esznek a' Frantziák mint sem kenyeret.

Török Ország.

Jelentettük Kurirunknak egyik szakaszában, hogy a' pártos musulmanok *Belgrádnak* régi lakosai el foglalták a' várast. De ök ezzel meg nem elégedvén a' várat is meg akarták hódoltatni. E' végre következő fortéllyal éltek: tettetvén a' várasból való ki meneteleket, pintzékben, tsürökben, 's más efféle titkos helyeken vonták meg magokat, 's egy *Spáhit* küldöttek a' várba azzal a' jelentéssel, hogy a' pártosok mind ki mentenek a' várasból. Hitelt adván a' várbéli Basa a' *Spáhi*, tudnillik a' Török lovas katona tsalárd beszédjének, a' várnak egyik kapuját fel nyittatta, 's utánnok küldött a' pártosoknak. Azomban midőn a' várbéli őrizet közül valók a' várasba le mentek volna, az el rejtezett pártosok ki bújtak rejtek helyeikből, meg támadták a' le ment őrizetet, de tsak ugyan vízfza verettek, sőt a' Rác templomba is, holott sok rebellis musulmann rejteze vala el, bé törvén a' várbéli őrizet, egynéhány tisztet 's 80 embert el fogott, a' kiket a' helytartó Basa kemény őrizet alatt a' szigetbe küldött, a' Jantsárok Agáját pedig néhány nevezetesebb pártosokkal a' *Nebojsze* nevű toronyba záratta, holott a' nagy bünösöknek veres sinór szokott a' nyakaikra köttetni.

Juniusnak 19-ikét meg előzőtt éjjel olly nagy ágyúzás vólt *Belgrádban*, hogy a' *Zemlini* lakosok, 's őriző katonák mind talpon állottak, sőt a' pattantyúsok is az ágyúk mellé rendeltettek égő kanóczal. Ez az ágyúzás a' következett két napokon is szüntelen tartott. Egyfzersmind az a' hír is repdesett, hogy *Kara-Hassan* vezérlése alatt hét csajka fegyveres nép és ágyú érkezett légyen

oda *Widdinből* a' pártos muszulmanoknak segítsé-
gekre. Az ezeknek meg zaboláztatásokra rendel-
tetett seregek még most sem juthattak oda.

Magyar Ország.

Budán illy rövid, de fontos értelmű verse-
ket irt egy valaki, néhai kegyes Nádorispánunk
hamvainak tiszteletére:

Maturus coelo, terras LEOPOLDE relinquis,
Stemmatis Austriaci lausque decusque Tui!
Tu nondum quatuor lustris tres adjicis annos,
Dum non praevisâ praecoce morte cadis.
Vivus eras Regum, Patris, et Fratris decus
ingens,

Hungaricae Gentis gloria, vivus eras,
Excipere Hunc in eo, quod gessit munere,
quisquis,

Optas: Huic non par; proximus esse stude.
Sic solem eximium (corpus velut umbra) se-
quendo

Te Regi et Regno posse placere puta.

Budae die 15-ta Julii 1795.

F. S.

Egy *Pesti* Poéta és érdemes hazafi illy szo-
morú magyar versekre fakadt ki ezen el felejt-
hetetlen ifjú jó Úr szomorú halála hírének hallá-
sára: —

*Istenem! de szörnyű dolog, a' mi rajtunk meg
esett*

*Hogy éppen vezér tsillagunk véletlenül el esett,
Ugyan hát mit gondolhatnak a' Gönczöl sze-
kerei*

*Kiknek ingadozók, 's könnyen török a' kerekei?
Hiszem e' Vezérbe meg vólt a' mi remek munkája
A' bölts természetnek; még is a' Fatum mos-
tohája*

*Azt, hogy minden ki születik a' halál rabja
léfzen,*

*Nints' óra, sem szempillantás, azonnal tenkre
tészen.*

*Ha a' Fatum vezérünkkel, a' kiben minden jószág
Meg volt, még is illy szörnyen bánt? a' többi
már bolondság!*

D. N. D.

Korlátton 10-ma Julii. Azt a' szomorú és reménytelen újságot irhatom, hogy a' Tiszán túl lévő fő tiszteletű Superintendens *Hunyady Ferentz* úr, Titt. *Domokos Lajos* úrral a' Debreczeni Collegiom részéről pro 5-ta praesentis a' S. Pataki examenre szerentséssen meg érkezvén, a' meny nyire az egész Publicum meg elégedést vett ezen válogatott két Erd. Deputatusoknak mind meg érkezésekben, mind különös elmebéli tehetségeknek tapasztalásában: úgy a' reménytelen történetek meg engesztelhetetlen szomorúságot és fájdalmat okoztak.

Ketten indultak ki ezen urak *Debreczenből*, ketten szerentséssen Patakra el is érkeztek és harmad napig örvendetesen esmértették magokat a' tellyes meg elégedésig, 's mind ketten egészségek 's jó kedvűek voltak; de ímé harmad napra (a' Szent irás szavai szerént) az egyik el ragadtatott, a' másik meg hagyattatott. — Ugyan is az examennek 3-dik napján, 7-ma Julii, frissen, egészségessen mind ketten fel jövéen a' Collegiumba, hetedfél óra tájban, kilentzedfél óráig a' közjót hasznossan tárgyalták, egyfzerre változást érezvén fenn tisztelt Superintendes úr a' szállására ment, holott a' kólika, vagy is cholera biliosa nagy mértékben elővéén, és semmi eszközlése a' Doctornak 's Chirurgusnak nem használván, estéli 5 óra tájban, utolsó szempillantásaig érthető szóval folytatott áhétatos könyörgései között világi pályafutásának véget vetett. A' reménytelen történet mély bánatot és köz rémülést okozott, mindnyáján fájlalván el enyészését ezen nagy érdemű Férfiúnak, kinek minden szava jószág, kegyesség és szeretet volt.

Meg vallom le nem festhetem, fájlallyuk é, vagy nagy érdemű úti Társának nagy meg illető.

dését enyhítsük, vagy illy szomorú esetén siránkozó felei tudósításáról gondolkozzunk, a' minden részről fájdalommmá vált gondolat el fogta az egész közönséget. Ez az egy vigasztalásunk maradt fel, hogy nagy érdemű elmebéli tehetségeit, 's tulajdonságait velünk is meg esmértetvén, izeretetét örökös emlékezetben hagyta megyénkben is. Én pedig ezen jó kívánsággal kísérem ötet az örökkévalóságra:

Nagy érdemű férjfi nyugodjál tsendessen,
Pályádat végezvén itt győzedelmessen,
Érdemlett koszorúd a' sirbe kövessen
Az irígységen is ez erőt vehessen.

D. S.

Erdély Országban.

Méltóságos Homorod Sz. Páli *Szentpáli Elek* Urat az Erdély Országai Királyi Törvényes Táblának igen nagy érdemű Assessorát, ugyan ott Itíelő Mesterségre emelni méltóztatta Felséges Fejedelmünk.

A' múlt Szombaton, reggeli 8 és 9 óra közt, egy Erdély Országai jó hazafiú, *Csiky Márton* Maros-Vásárhelyi kereskedő úr, személyesen 100 aranyat ajánlott Felséges Királyunknak hadi segítségül, melly jó hazafiúságát, és uralkodó Fejedelméhez nyilván mutatott hivséget igen kegyelmesen vette Ő Felsége.

Elegyes Történetek.

Gr. *Suwarow* Feldmarsál azt hirdettette ki a' kormánya alatt lévő Orosz ármádiánál a' Császárné világos parantsolattyából, hogy a' Fényes Porta tellyességgel nem fogja magát Lengyel Ország dolgaiba elegyíteni. — A' Berlini udvar, melly ennekelötte mind XVI Lajos király, mind *Mária Antónia* királyné, mind Ersébet királyi hertzeg alfizony szerentsétlen halálok után gyász ruhát öltözött magára, most meg nem gyászollya a' Fr. *Delfinus* vagy inkább *XVII Lajos* király halálát,

melly a' Frantziákkal szerzett békeségnek következése. — Hollandiában egy Commissió rendeltetett ki az előbbi kórmány szék tagjai ellen fel adatott vádaknak meg vizsgálására, a' kik hogyha bűnösöknek, és a' Frantziák ellen indított hadakozás okainak lenni találtnak, kényszeríteni fognak a' Frantziáknak ígért 100 milliommak meg fizetésére. — *Hágában* minden lakos házat meg vizsgálatta, és az azokban találtatott fegyvert és puskaport el vétette a' fő kórmány szék. — A' *Leydai* őrizetben állott *Hessen-Cassel*i hertzegnek dragonyos regementje contra revolutionális beszédjei miatt meg fosztatott fegyverétől. — A' *Middelburgban* vólt *Bonnaud* Frantzia Generális a' Vendei osztályba küldetett — *van Damme* és *Chapüy* Fr. Generálisok meg fosztatván hivatalyoktól hazájokba menni parantsoltattak — A' *Luxemburgban* vólt Cs. K. gárnison Cseh Országba fog marsirozni. — Sok Magyar Országban vólt fogoly Frantzia tisztek mennek hazafelé, 's fel fognak váltatni. — A' *Langara* Admirál kórmánya alatt lévő Spanyol flotta rész szerént *Cadixba*, rész szerént *Carthagénába* tér vissz. — A' *Luxemburgban* lévő Fr. nemzeti képviselők következő végzéseket tétettek közönségesekké. 1.) A' *Luxemburgi* tartománynak Statusai el töröltetnek. — 2.) Az oda való fő kórmány széknek levelei, lajstromai, leveles tára, és a' Státusoknak jegyző könyvei leg ottan petséltessenek el. — 3.) A' *Sz. Hubertben* vólt kórmány széknek tagjai mingyárt mennyenek *Luxemburgba*, és szállyanak bé azon házakba, a' melyekben a' tartománybéli Státusok tartották gyűléseiket. — 4.) Az ottan fel állítatandó kórmány szék fogjon az előbbi Státusok leveleinek, lajstromainak, archivumainak és jegyző könyveinek vizgálásához. — A' múlt *Jun.* 15-dikén állítatott fel *Luxemburgban* a' szabadtságnak fája.

A' *Weseli* Prussus Commendáns *Tschirky* Oberster panaszt tett a' Frantzia nemzeti képviselő előtt azon kegyetlenség ellen, mellyet a' *Rénuson* túl

fekvő Pruszisus tartományokban gyakorlanak a' Frantziák a' közönséges adó szedők ellen. A' Fr. nemzeti képviselő leg ottan parantsolatot adott a' dolognak szoros nyomozására, és azoknak példás meg büntetésekre, a' kik azt mivelni mérészlették. A' Douai *Merlint* Brüsselve küldötte a' Convent az Austriai Belgiomnak és Lüttichi Püspökségnek más formába való öntésére. — A' levegő égben hajókázó Frantzia Társaság a' Rénus mellett táborozik, és gyakorta fel repíti hajóit *Moguntzia*, *Cassel*, és *Colonia* környékén, mellyekben mindenkor egy ingenieur tizt vagyon, a' ki az ellenség sántzait meg vizsgálván, jegyzéseit által adja *Pichegrü* Generálisnak. — Már egynéhányszor próbáltak a' Tyrolosi stuttzosok le löni, de mivel igen magasán szoktak repülni el nem érhatték. A' *Stokholmban* lévő Hollandus követ nagy vendégséget adott a' *Frantzia* és *Batáviai* respublikák közt kötött alliántziának meg inneplésére, mellyen a' Svéciai Ország nagy Kancelláriusa *B. Sparre* sok fő emberekkel, és tiztviselőkkel egyetemben, a' Frantzia Agensek, és a' Prussiai 's Lengyel követek is jelen vóltanak, és a' bor ital közben a' Svéciai és Prussiai királyoknak, és a' Frantzia 's Batáviai respublikáknak egéssegekért sok poharak ki üresítettek. — A' minap el fogott Dániai kereskedő hajókat szabadon botsátatta a' Londoni ministerium. — *Berlinből* az a' királyi parantsolat küldetett *Osnabrückbe*, hogy az ott lévő Prussus tábori magazinumok, a' további parantsolatig el ne adattassanak. Az ott lévő Anglus magazinum nagyon meg szaporitatott, a' mellyből azt a' következtést tsinállyák némellyek, hogy vagy oda fog által tétetni az Anglus seregeknek fő kvártélyá, vagy az ott fekvő Hassiai truppok fognak abból tápláltatni.

T Ó L D A L É K.

A' Magyar Kurirnak VI-dik Számjához.

Szala Vármegyéből Jun. 20-ik napján. Ezen folyó esztendőben, Pünköst hólnapjának 4-ik napján tartatott ezen Tek. Nemes Vármegyében az építő szék, mellyet fő méltóságú *Batthyani Lajos* ö Herczégén kívül, a' szomszéd, nevezetessen *N. Sopron, Vass, Somogy, Veszprém, Fejér, Győr* és *Varasd* Vármegyékből sok Méltóságos és Tekintetes személyek meg tisztelték magok jelenlétével minden előre tett jelentés és hivatal nélkül.

Nem emlékezik Nemes Megyénk ennél fényesebb gyűlésre, sőt azon jó barátink sem emlékeznek, a' kik a' szomszéd Megyékből ezen nevezetes alkalmatosságra öszve gyűllöttek; ahozképest a' Megyebeli nemességnek kérésére, nem a' Vármegye palotájában, mellyben lehetlenség lett volna a' felgyült nemességnek meg férni, hanem Mélt. fő Ispánunk Gróf *Álthán János* úr ö Nagysága résidentiájának tágas udvarán tartatott a' gyűlés és építő szék. Dél előtt tizedfél órakor a' sz. Lélek segítség-

gúl való hívására elsőben is a' templomba mentek a' felgyült urak, és fél óráig tartott áhétatosságoknak végződése után bé mentek a' rendelt helybe. Önnön maga Mélt. Fő Ispán urunk is nem várván a' czeremóniás követtséget a' templomból egyenesen a' Táblához vezette a' Méltóságos és Tekintetes Sereget, holott egy két szóval meg köszöntvén a' Karokat és Rendeket, rövideden kijelentette a' Gyűlésnek tárgyát, mellyre az első All-Ispán Tek. Japrai *Spissich János* úr az egész tiszti kar nevében a' szokott hivatalról való lemondást következő magyar beszéddel tette meg:

*Méltóságos Gróf örökös Fő Ispány, Fő Nagy Méltóságú,
Nagyságos, és Tekint. Urak, Kegyelmetek.*

Nagy Uri és Nemes Személyeiknek illy szép számmal lett öszve gyülekezeteiből fő Méltóságoknak, Excellenciáknak, Nagyságoknak, az Uraknak méllyen szívből örvendek, elgondolom, hogy rész szerént alázatos leveleinkből, rész szerént kerülő-írásinkból méltóztattak érteni e' máj Gyűlésünknek tárgyát, ezen Nemes Megyénknek tisztújító-székét lenni.

Tekintetes Karok és Rendek!

„A' tiszt-újító-széknek kezdete, az eddig viselt hivataloknak letétele; elsőben is tehát mind magam, mind pedig mindnyájának Tiszt társaimnak nevekben szólván, őt elzáróktól fogva, mióta e' mostani hivatalainkat viselyük, hozzánk mutatott kegyességeket alázatossan kö-

szőnyök, 's hivataljainkat a' kiktől vettük, Nagyságtoknak, az Uraknak kezeikbe alázatossan letelészük, és tellyes engedelmességgel által adjuk; méltán örvendezvén ezen több századaktól fogva fön-tartott szabadságán ditső nemzeteinknek, hogy maga választhat magának hivatalt-viselőket, kik által köz-bóldogságát a' törvényes szokás szerint Felséges Koronás Királyaink által helybe hagyott haza törvényeinek vezérlése alatt elközölje. Azután magam hivatalját le tévén botsánatot alázatossággal kérek, ha annak úgy, a' mint Nagyságtok, az Urak kívánták, meg nem feleltem; ez emberi gyarlóságomnak, nem pedig kötelességemről lett feledékenységemnek, annál inkább nem valami bal fel-tételnek következéséből származott: értettem én mindenkor, el sem is felejtkeztem soha arról, menyivel tartozom ezen Nemes Megye Tekéntetes Karjainak, és Rendjeinek, kiknek kegyességéből ez előtt 22. elz-tendőkkel, Vice Notariusi hivatalban kezdvén a' Tekéntetes közönségnek szolgálni, bölts vezérlések által oktattattam, és nevelkedtem egész eddig. — Nagyságtoknak tehát, 's az Uraknak köszönhetem egyedül mind azokat, melyek terhes hivatalomnak viselésében segitettek, gyámolítottak. Csak azon hibák egyedül az enyimek, mellyeket gyarlóságom akaratom ellen is közbe hintett."

„Jelélül penig hivatalom letételének Nemes Megyének nek petsétyét, valamint gondviselésem alá bizattatott, és általam hiven öriztetett, úgy alázatassággal Nagyságtoknak, az Uraknak, által adom."

Ennek is vége lévén, a' fő Notarius, *Forintos Gábor* úr is, a' Leveles Tár kúlsát a' szokás szerént vizsgálta adta, 's mind ezek után a' tisztújításhoz meg kívántató rendtartásokat, mellyeket meg tartani kívánt, ez itt következő Magyar Beszédben elő adta a' Méltóságos fő Ispány úr, úgy mint:

„Törvény ez Országunkban a' Nemes Megyéknél, hogy minden három esztendőök végével tiszt-újító szék tartasson. Ezt a' törvényt nékem is szándékom volt meg tartani, még pedig olly szorossan, hogy még a' napban sem hibázzon a' három esztendő: de reménységem lévén ahoz, hogy az Országos Deputatiok munkáikat végezvén, és azok a' Diétán tanátskozáásokba vétetvén, talám valami ollyas köz rendelések lesznek a' tiszt-újítás eránt-is, mellyek eddig vagy feledékenységbe mentek, vagy új törvény czikkelyekké tétetnek; fel-tettem magamban, hogy ezen törvényes tiszt-újítást a' törvényes időn túl vizsem, és az Ország Gyűllése után halasztom. Azomban midön némely birtokos urak, sőt a' tiszt-viselők közül is némeltyek emlékeztettek ennek végben vitelére; ebben sem akartam, sem a' Tekéntetes Statusoknak kedveket szegni, sem a' törvényes szokás ellen hallasztással hibázni.”

„Én azzal hízeltkedem magamnak, hogy ezen Nemes Megye, velem, mint Kormányazó fő Ispányával olly tökéletes égyet értésben vagyon, hogy valamint én, úgy az egész Nemes Megye azt fogják tartani ditsőségünknek, ha ez a' gyakorta izetlenségekkel történni szokott rendtartás, nálunk mennél szebb, és tsendessebb móddal fog véghez

menni. Ezt kívánja a' mi egymáshoz való szeretetünk, és egymással való tökéletes megelégedésünk. Mutassuk meg tehát Tekéntetes Státusok! hogy tudunk mi törvényesen, és szép móddal restaurálni, a' Vármegyék Orgánizatiojában dolgozó deputationak utasítása nélkül is; mutassuk meg, hogy a' törvény tévő hatalom, mellynek mi is egy része vagyunk, nállunk okos, és olyan kezeken forog, a' mellyek semmi mellyékes tekintetet nem esmérnek. Erre' nézve, egy két szóval emliteni akarom, mi lesz ezen alkalmatossággal nékem leg főb kötelességem? 's mi lesz ismét a' Tekéntetes Státusoké?"

„Az én egész kötelességem, úgy vélem, e' dologban abban határoztatik, hogy minden hivatalra, melly törvényes szokás szerént választás alá való, alkalmatos és elegendő személlyeket candidáljak: az alkalmatos személlyeken pedig mit értsek, azt hasonlóképpen a' törvény meg magyarázza, melly szerént a' jó nemre, és egyenes itéletű, 's részre nem hajló szivre vigyázni fogok; és a' menynyire a' mostani környül-állásakhoz képest olyan személyekre vagyunk szükségünk, a' kik a' köz dolgok folytatásában, magános foglalatosságok által felesleg ne akadályoztassanak, vigyázni fogok az értékre is; de azomban, a' jól született, és köz-hivatalra termett urakat, a' miatt, hogy talám kevessebb értékkel birnának, a' Candidatióból ki rekeszteni nem csak károsnak, de még véteknek is tartanám.”

„Továbbá mivel a' múlt 1791-ik esztendei Diétán a' Protestáns urak bátorságára meg ajétatott, azon törvény,

hogy azok is, mint valóságos Ország nemessei, minden hivatalókat személy válogatás nélkül viselhessenek, 's egyéb eránt is, már jó darab időtül fogva vagy on szerentsém örömmel tapasztalni, hogy Nemes Megyénkben, a' külömböző vallás a' személyekben egy más eránt semmi idegenséget, sem gyűlölséget nem okoz; figyelemmel fogok vigyázni arra is, hogy a' mennyire a' Protestans uraknak, a' hivatal viselésre való alkalmas vóltok engedi, 's a' mennyire az előttünk esméreteseknek kevés számából kitelik, azokat is minden hivatalra Candidatioba tefzem."

„A' Tekéntetes Statusoktól vizont ezen elő adott kötelességimhez képest én is meg várom, hogy a' candidált urak közül, egész tsendességgel válasszanak. Nem kívánom azt, 's nem is lehet várni, hogy egy ilyen nagy test valami szembe tűnő öfzve hangzás, s' a' nagy gyülekezetekkel együtt jární szokott zúgás nélkül vigye véghez, ezen válassztást; tudom én azt, hogy hajdan királyt is válassztottak kiáltással, és ez ott, ahol a' voksok nagy részént meg egyeznek, leg-szaporább mód is: okos értelemben veszem a' tsendességet, nem pedig szorossan szó szerént; 's különössen e' kettőben határozom meg. —

1. Hogy ha talán ki nem tettzene, a' két vagy több ellenkező felek acclamatiojából, mellyik részre hajól több voks? azon esetre, kértemre és intésemre, halgassunk el inkább-mindnyájan, 's botsássuk különös voksolás alá a' dolgot, melly esetben már azoknak sem tagadhatjuk meg a' voksolást, a kik más jelen nem lévők nevében is, de elégséges hiteles levél vagy Credientialis mellett akarnak vokсот adni. —
2. Hogy az egymás ellen való sze-

mélyes ki keléseket, szembe szállásokat, 's motskolódásokat általán fogva kerüljék el. Hogy ha valakinek valamelyik tiszttviselőre-személyes panasz, vagy vádja legyen, az még arra nem ad Just, hogy közönséges helyen megmotskolja, 's ha az, a' ki motskolódni szándékozik, nem szereti tiszttviselőnek, ez a' gyűlölség a' több szabadvoksoknak soha sem szabhat törvényt, 's ha az a' személy valósággal motsok alá való, bizonyossan nem fog elegendő voksa lenni: vagy ha lesz, úgy ő is szabadvoksokkal fog választatni, mint a' leg szentebb, és az ellene való személyes gyűlölség füstbe megy. — Nem kel hát senki ellen ki kelni szóval, hanem az okokat, melyek mellett választ, vagy nem választ, ki ki magában tartván, választson a' candidált személyek közül, a' kit tettik, 's ha az ő akaratja a' többségtől elnyomattatik, szenvedje békével, és nyugodjon meg a' több szám értelmében, mert a' nép szava Isten szava. — Az, ha valami hivatalra candidált személyek közül kettőre vagy többre is csak nem egy formán szólnak a' vokskok, ditsőségére van a' társaságnak, mert azt jelenti, hogy sok alkalmas személyek vagynak a' tiszttviselésre. — De ha valaki személyes kifogásokkal illetetik, az már az egész tiszttviselő testnek gyalázatjára szolgál."

„Ezen intésemet, 's javallásamat éképen előre botsátván, már most, a' Candidatiohoz kellene fognom; de mi nek előtte azt tselekedném, véghez kell azt vinnem, a' mit a' jó barátság, és a' köz-igasság tölem általán fogva meg kívánnak. Mint egy rövid bútsúzás képpen meg kell köszönnöm az egész tisztt-társaságnak, öt esztendőök folyta

alatt a' közönségnek hafznára tett foglalatosságit, 's fáradozásit. Én valóban minden szineskedés nélkül ditsekedve mondhatom, hogy az uraknak, mind közönségesen, mind nagy részént egyenként is, hafznos, és érdeemes szolgálattal tellyessen meg elégedtem, annyira, hogy ha a' dolog egyedül rajtam állana, én a' tizt újításnak semmi vagy igen kevés szükségét látnám. Köfzönöm tehát, és mindenkor emlékezetben fogom tartani az uraknak fáradozásit, kivált e' sok változásokon forgott öt esztendőben, a' midön az uraknak barátságos egyet értésére, s abból származott köz - munkálódására, különösen szükségem vólt, mint kórmányazónak."

„Nevezetessen tizztelettel, és nagy köfzönettel tartozom az Úrnak, Ord. Vice Ispány Uramnak, mind magam, mind a' Nemes Vármegye nevével. — Mert a' mit az egész világ előtt bátran ki merek mondani, nem tsak az, hogy a' tizti - társaságnak, a' mint tanúlt, és bölts fejének, úgy valóságos dífzének, 's példájának bizonyította magát; a' Nemes Megyét illető, mind kissebb, mind nagyobb dolgokban nyomos tudományát, 's egyenességét az egész Megye előtt nyilván valóvá tette: a' személy válogatást, maga hafzna keresését, 's más mellyékes tekénte- teket, gyomorból útálván, maga Nemes indulatit, 's hajlandóságit hafznos tettekkel gyümöfstsöztette, a' jó rendet, köztársásag tsendességét, dífzét, és betsületét szentül őrizte, 's fen tartani igyekezte, és minnyájunk reménységének, melly szereznt a' múlt szék újításban Vice Ispányá válaftottuk, tökéfletessen, és ki fogás nélkül meg felelt. Különös tizfteletre, és emlékezetre méltó nevezetessebben az,

hogy sem fáradságának, sem költségének nem kedvezvén,
 's minden magános háfnoknak a' köz jó elő mozdítását
 elébe tévén, két nevezetes Ország gyűléssén a' követség-
 gel, és két Országos Deputatiokban a' ki rendelt köteles-
 séget, olly ditséretessen végezte, hogy mint a' király, mint
 a' haza szívetének meg tartásával szívet semmi gyenge-
 séggel meg jegyeztetni semmi módon nem engedte: hanem
 előtte tartván azt, mivel tartozik a' törvényes királynak,
 kit is a' hazától egy igaz hazafia el-szakasztani sem tud,
 sem akar, és a' hazának, mint Magyar Nemes, Nemes
 Zala vármegyének pedig mint Vice Ispány, és követ,
 nemcsak a' mi kívánságunknak tellyessen eleget tett; ha-
 nem a' Nemes Hazának is felőle való jó értelmét, és a'
 Fejedelem előtt való kedvességét is méltán meg érdemlette,
 és hogy egyenessen ki mondjam, társaságunknak ditsére-
 tére szolgált. És én meg vallom, (mert miért is tagadnám)
 hogy midőn az Országos Deputatióból lett vissza fordúl-
 tával, bele únván a' hosszú fáradságba tisztelt Vice Is-
 pány úr, kért volna engemet, hogy addég is, még ezen
 tiszt-újítás el-következne, engedném meg hivatalát le-
 tenni, és nyugodalomra bocsátani: én, ámbár esmérek
 sok nagy tanúlt, 's munkára termett elméket megyénkben,
 kik akármelley nagy hivatalokra ki fogás nélkül alkalmato-
 sok, mind az által tudván hazánknak, 's megyénknek
 mostani környülállásit, 's látván azt ezen jó Úrbau, hogy
 mind a' megyét illető minden dolgokban különösen jár-
 tas költes, mind az Ország köz társaságát illetőkben elég-
 gé próbált, nyomos, fáradhatatlan, 's jó hazafi; kérve
 kértem, hogy ne bútsúzzon: és én ugyan, ha az egész
 megye voksával birnék, *Spissich* urat bútsuzni most sem

engedném, hanem a' köz-jóra, 's szolgálatra termett erejével, haszonra élni, tovább is kényszeriteném. Mind az által, mivel a' szék-újításnak, éppen a' Vice Ispányán szokott lenni a' kezdete, és én, ha Nagyságtoknak az Uraknak gondolati az enyimekkel egyeznek e'? vagy nem? nem tudhatom, candidálok a' szokás szerént Vice Ispánságra alkalmas személyeket, elől tévén, mint mostani hivatal viselőt *Spissich János* urat."

Midön ezen beszédnek vége felé járna, és már azokat, a' mik az első Vice Ispány úrra egyenesebben tartoznak, mondotta volna, az a' nagy szeretet, és buzgóság, mellyel a' tekintetes Karok és Rendek a' tisztelt Vice Ispány úr eránt viseltettek, olly melegen fel-hevült, és olly maradhatatlannak mutatta magát, hogy háromszor kezdett el - a' zúgás, és alig lehetett gyakor kéz intésekkel tsillapítani, és tartóztatni, az *Éllyen* kiáltást, tsak addég is, még azt egészfzen el - végezné a' Mtgos Gróf, mivel nagyon kedvelli maga is a' fő kórmányozó, ezen maga mássát, (Vicejét) úgy tettik mintha hofszásan is nyújtotta volna a' ditséretnek le - irását; de a' nép azt még is kevesellette, és tsak azért tartotta hofszúnak, hogy maga is szeretett volna, minden szóra *Ugyant* mondani; a' mint hogy vége lévén ezen szakasznak, egyenlő szivvel és szájjal kiáltatták, hogy *éllyen Spissich* úr, nem engedvén tsak azt is, hogy a' mellé választatás véget fel - irtt úri személyek ki neveztessenek. Ez meg lévén a' tisztelt Vice Ispány úr, ezen ditsérő szavakra, röviden de elmés-sen meg - felelt, jelentvén meg elégedésének tellyes ki mutatóásával, hogy ő ezen ditséretet, nem mint meg ér-

demlett vallás tételt, hanem mint oktatást úgy veszi, és igyekezik ezen szép minéműségekben, és tselekedetekben, mellyek rola mondattattak, magát tökéletesíteni.

Továbbá így szólott a' Méltos. Fő-Ispán úr:

„Substitutus Vice Ispánságra következik a' Candidatio. — Hogy az uraknak mindnyájoknak szolgálatjakat külön külön meg köszönjem, azt az időnek rövidsége nem engedi: de hogy *Mlinarich Lajos* urat köszönés nélkül hagyjam, lehetetlen: Mert tudjuk, hogy az első három esztendő alatt, Ordinarius Vice Ispány úrnak sokszori távol létében, melly szerentséssen, 's egész meg elégedésünkel viselte az első tisztséget, 's a' mellett hogy hivatalának, pontról pontra meg felelt, mindeneket nyájas maga alkalmaztatásával szeretetére kötelezett. Köszönöm azért az Úrnak is szorgalmatos hivatal viselését, és azzal a' bizodalommal, hogy a' köz-jóra kész ez után is feláldozni fáradságát, különösen szerentsésnek tartanám magamat, ha a' Tek. Státusok most tisztelt *Mlinarich Lajos* urat is, az eddig oly dízessen viselt hivataljában meg erősitenék, a' Candidált urak közt leg elől is emlétem, most tisztelt *Mlinarich Lajos* urat.”

Allig várták továbbá a' Tekéntetes Státusok, hogy második Vice Ispány, *Mlinarich Lajos* úrnak ditséretét, ugyan azon méltóságos fő-kormányozó szájából hallanák, és magok is mind annak valóságát, mind meg elégedéseket is meg bizonyithatnák, de a' buzgóság egymásba üt-

közvén, és egymással viadalra kelvén, azt sem várta Méltóságos Gróf *Batthányi Ferencz* úr, hogy az oratiót tovább folytassa a' fő-kormányozó, hanem mint egy nemes öfzve hasonlításkeppen elő hozta, hogy míg az első Vice Ispány az Ország gyűlésein foglalatoskodott, az alatt a' második melly ditséretessen vegzette ithon a' dolgok folyamattyát; nem vártak sok szót a' Tek. Karok és Rendek, hanem ki kiáltották második Vice Ispány urat is, minden candidatio nélkül, és nem előbb, hanem mind kettőjöknek már meg lett válafztások után nyert annyi időt az öröm kiáltások miatt a' fő Ispány úr, hogy a' jegyző-könyv-kedvéért, tsak ugyan ki nevezhette, kik lettek legyen mind kettőjek mellé válafztás végett fel-téve. Tsak igaz az, hogy a' virtus leg elegendőbb jutalma magának, melly nagy jutalom lehetett tsak az akkori érzékenység.

A' több nagyobb, és kissebb tífztségeken is, hogy nagy ditsérettel, és meg elégedéssel ment a' dolog, és tsak abban különbözött, hogy előbb olvastattak a' candidált személlyek neveik, és az után lett a' válafztás; elegendő bizonyysága az, hogy allig vólt két személlyen, egy kevéssé zajossabb vetélkedés; sőt az egész tífzti Karban igen kevés változás történt; azok is a' kik meg nem maradtak, előre hivatalokról úgy le mondottak, hogy magokat candidálatni sem engedték; egyetlen egy volt a' Szolga Birák közt (holott 18. vagynak) a' ki helyet más válafztatott vólna, az is talán véletlenül tsak azért történt, hogy a' tífzt-újítás ne legyen éppen változás nélkül. Utoljára a' mi leg nagyobb ditsőségére válik a' Szala Vár-

megyei Restaurationak ez, hogy más fél óra alatt az egész dolognak vége lett, mellyre,

Hivatalyában már meg erősített első Vice Ispány úr, e' következendő beszédét mondotta.

Tekéntetes Karok és Rendek!

„Még újítatott tiszti-székeinkbe ültettetvén, bajos hivataljainkat olly alázatos kéreessel veszfűk fél, hogy fő Méltóságtok, Nagyságtok az urak bölts vezérlésekkel, valamint ez előtt, úgy tovább is bennünket kegyessen gyámolittani méltóztassanak.”

Érdemes Tiszt-társak, Uraim!

„Iparkodjunk mi ezen Tekéntetes Közönségnek bennünk helyheztetett bizodalját ávval meg hálálni, hogy minden végzéseiket hiven és gyorsan tellyesítsük; semmi a' mi szorgalmatossan vigyázó szemeinket el-ne kerülje, a' mi ezen ditső Közönségnek egyetemben, vagy fejenként javára szolgál. Ne légyen mi köztünk más vetélkedés, hanem az, hogyan 's mikép tellyesithessük kötelességeinket egyik jobban a' másikánál, legyünk egymásnak segítségül, a' szép egyet értés kaptsoljon minket öfzve magunk közt, és a' Tekéntetes Karokkal 's Rendekkel, kiknek kegyelmekbe magunkat ajánljuk.”

Mi lehet pedig annak az oka, hogy illy hamar, és illy jól ment véghez a' dolog, egy vig történet elegendővilágosításul szolgál. Sok helyeken tartatott az ebéd az

nap, nevezetessen egy tábla vólt a' Méltóságos Gróf fő Ispány úr szállásán a' hol a' fő Méltóságú Herczeg, a' nagy méltóságú Szombathelyi Püspök, a' Méltóságos Gróf fő Ispánné több Nagyságokkal, és fényesebb Nemesekkel, a' Grófné gazdaszszonysága, 's úgy szólván elől ülése alatt ebédeltek; második asztal vólt a' Te-kéntetes Vármegye gyűlles tartó Palotájában, a' hól a' második Vice Ispány úr vólt a' gazda. — Ezek mindjárt az ebéd kezdetével meg emlékeztek, hogy inniok kellene a' Méltóságos Tábla egészségéért magyar szokás szerént, sőt az után azt is gondolták, hogy ezt deputatio által illendő vólna a' másik Táblának meg izenni, a' mint ez meg is lett; és a' deputatio a' Méltóságoknak egy rövid, és nyájas beszéddel el - mondván az izenetet, annak meg mutatására, hogy ők melly nemes mulatsággal töltik az időt, ez egynéhány sort nyújtotta a' Méltóságos Gróf Fő Ispány úr kezébe:

Azt mondják: ritka jó szapora munkába,

De lam van kifogás minden regulába.

Mi a' szék újítást szaporán meg tettük,

'S még is úgy tettük, hogy jobban nem tehattük.

Nem hátrált a' pompa, sem a' sokaságok,

Mellyet nagyítottak fő 's nagy Méltóságok.

Mond meg hát Oedipe! mi az oka ennek,

Hogy nálunk a' dolgok jól, 's szaporán mennek?

Ez: mert feles ugyan a' hivatal nálunk;

De tizt - viselhetőt még többet találunk.

És még az egyesség, a' mi leg többet tett,

Ezen lépésünkben sietni segített.

Ez a' nyájasság a' vizonozott izenettel együtt nagy kedvet okozott mind a' két Táblának, és az estve következett táncz is, valamint a' Tekintetes Karoknak minden lépése, és maga viselete felesleg meg mutatta, hogy ezen Restauratióban mindnyájunknak tellyes meg-elégedésünk vagyon.